

## سطح‌بندی شهرستان‌های استان اصفهان از لحاظ زیر ساخت‌های

### گردشگری ورزشی با استفاده از مدل HDI

ایمان چقاجردی<sup>۱</sup>

دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی گردشگری، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

رضا مختاری ملک آبادی

استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۰۷/۱۸

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۰۵/۱۴

#### چکیده

گردشگری ورزشی نیز بخشی از گردشگری به شمار می‌آید که از تلفیق ورزش و گردشگری به وجود آمده است و با سرعت بالایی در حال رشد و تبدیل شدن به صنعتی بزرگ و مستقل است. یکی از مسایل و مشکلات گردشگری در ایران از جمله استان اصفهان، عدم توازن در سازمان فضایی و عدم سلسله مراتب مبتنی بر رابطه تعاملی میان نواحی گردشگری است. سطح بندی زیرساخت‌های گردشگری در نواحی مختلف یک استان و توزیع متعادل زیرساخت‌ها و تعدیل نابرابری در نواحی مختلف، یکی از اقدامات اساسی توسعه گردشگری است. هدف از این پژوهش سطح بندی شهرستان‌های استان اصفهان از لحاظ زیر ساخت‌های گردشگری ورزشی می‌باشد و از مدل HDI برای تحلیل آن استفاده شده است. روش پژوهش توصیفی- تحلیلی می‌باشد جهت جمع‌آوری اطلاعات از آمارنامه استان اصفهان استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان داد که تمامی ۲۴ شهرستان استان اصفهان دارای سطح توسعه یافتگی محروم می‌باشند.

**واژگان کلیدی:** گردشگری ورزشی، زیرساخت‌های ورزشی، سطح بندی، استان اصفهان، مدل HDI

## مقدمه

صنعت گردشگری در بسیاری از کشورها نمودی از هویت فرهنگی یک کشور و یکی از منابع مهم کسب در آمد آن کشور است توسعه این صنعت برای کشورهای در حال توسعه که با معضلاتی چون بیکاری، محدودیت منابع انرژی و اقتصاد تک محصولی مواجه هستند از اهمیت ویژه ای برخوردار است (Sabagh, Amiryran, 2000:58). براساس آمار نامه سازمان جهانی گردشگری، بزرگترین سازمان در صنعت گردشگری جهان اکنون بخش صنعت گردشگری، به طور مستقیم یا غیر مستقیم بیش از ۲۰۰ میلیون فرصت شغلی تمام وقت، پاره وقت و فصلی بوجود آورده است. براساس گزارش سالیانه این سازمان در سال ۲۰۱۲ بالغ بر ۱ میلیارد نفر گردشگر در سراسر دنیا از کشوری به کشور دیگر سفر کرده‌اند که یک رکورد بی نظیر بر جای گذاشته است. در سال ۲۰۱۱ این آمار ۱۳۸ میلیون نفر را نشان می‌دهد که این آمار در مقایسه با سال ۲۰۱۰ که تعداد گردشگران ۹۴۰ میلیون نفر و سال ۲۰۰۹ که تعداد گردشگران ورودی ۸۸۲ میلیون نفر بوده است نشان‌دهنده نرخ رشد ۴/۶ درصد نسبت به سال گذشته است (UNWTO, 2012). صنعت نوین گردشگری ورزشی یکی از اقتصادی ترین فعالیت‌ها در فرایند رشد ملی کشورها به ویژه از جهت اشتغال و درآمدزایی و رونق مناطق مختلف تلقی میشود. رابطه ی متقابل ورزش و گردشگری در دنیای امروز خیلی به هم نزدیک شده است. ورزش و برگزاری رویدادهای ورزشی به رشد گردشگری کمک میکند و متقابلاً ورزش هم یکی از فعالیت‌های مهم گردشگران بوده و لذا گردشگری هم باعث رشد ورزش می‌شود. در این میان اثرات مختلف گردشگری ورزشی، به ویژه اثرات ارزشمند اقتصادی آن برای جوامع موضوع مورد علاقه ی محققان بسیاری در جهان بوده است و نتایج حاصل از تحقیقات آنها، نقش مؤثری در ایجاد انگیزه در دولتمردان و سیاستگذاران برای تلاش در توسعه گردشگری ورزشی داشته است. سطح بندی نواحی گردشگری معیاری برای تعیین مرکزیت و همچنین تعیین زیرساخت‌های مورد نیاز و تعدیل نابرابری بین نواحی است. در پژوهش‌های گردشگری تا دهه ۱۹۹۰ مطالب اندکی در مورد سطح بندی نواحی گردشگری انتشار یافته است. اما طی چند دهه اخیر محققان به سطح بندی نواحی گردشگری در مقیاس منطقه ای، ملی و بین المللی و ناحیه ای پرداخته‌اند (Shamaei, mosavand, 2011:23-40). هال و همکاران در مقاله ای به بررسی عوامل موثر در رویدادهای ورزشی پرداختند و به این نتیجه رسیدند نیز عنوان شده اگر تماشاگران از تسهیلاتی همچون در دسترس بودن و پارکینگ‌ها رضایت داشته باشند، مجدداً در آن رویداد حضور پیدا خواهند کرد گیسون و همکاران در مقاله ای به بررسی رویداد گردشگری ورزشی در شش رویداد در زمان ۱۸ ماه، در مورد متغیر اقتصادی پرداختند و به این نتایج رسیدند که حضور تماشاگران در محل برگزاری، باعث رفاه مالی افراد و ایجاد شغل و تزریق پول در آن جامعه می‌شود (Gibson, 2012:160-170). کنلی و توهی در مقاله ای به بررسی اتحاد استراتژیک در گردشگری ورزشی در مورد سازمان ورزش ملی و اپراتورها تور ورزشی پرداختند و به این نتایج رسید که سازمان ورزش می‌تواند نقش مهمی در به حداکثر رساندن نتایج گردشگری از رویدادهای مهم بازی و همچنین نشان می‌دهد که در مقیاس کوچکتر، 'پایین به بالا' اتحاد متقابل بخش می‌تواند به حداکثر رساندن نتایج گردشگری از رویدادهای مهم ورزشی کمک می‌کند. (Kennelly, Toohey, 2014:255) (267) شجاعی و همکاران در مقاله‌ای به برنامه‌ریزی راهبردی گردشگری ورزشی استان مازندران پرداختند و یافتند

که شرایط مساعد آب و هوایی و شرایط حمل و نقل به عنوان با اهمیت ترین و کم اهمیت ترین نقاط قوت و عدم برگزاری مسابقات ورزشی با کیفیت در این استان (Shojaie et al, 2013: 173-194) اندام و همکاران در مقاله ای به بررسی راهکارهای توسعه گردشگری ورزشی در استان همدان پرداختند و به این نتایج رسیدند که زیرساخت ها با میانگین  $4/17 \pm 0/16$  با اهمیت ترین و طبیعت گردی با میانگین  $3/56 \pm 0/07$  کم اهمیت ترین عامل های شناسایی شده از نظر پاسخ دهندگان می باشند (Andam et al, 2014: 31-44). خطیب زاده و همکاران در مقاله ای به بررسی عوامل موثر بر کیفیت خدمات گردشگری ورزشی از دیدگاه گردشگران حاضر در شهر آورد استقلال و پرسپولیس با استفاده از مدل شانک پرداختند و به این نتایج رسیدند هر ۳ متغیر کیفیت دسترسی کیفیت، مجموعه ورزشی و کیفیت مسابقه تاثیر معناداری بر کیفیت خدمات گردشگری ورزشی دارند تاثیر کیفیت مسابقه بیشتر است و برای بهبود وضعیت گردشگری ورزشی باید به آن ها توجه کرد (Khatib Zadeh et al, 2014: 39-55). مهدی زاده و همکاران در مقاله ای به بررسی وضعیت گردشگری ورزشی در شهر مشهد بر اساس تحلیل SWOT پرداختند و به این نتیجه رسیدند از دیدگاه افراد مورد مطالعه، کیفیت اسکان در هتل ها مهم ترین نقطه قوت، عدم وجود افراد متخصص در پست های مختلف مهم ترین نقطه ضعف، وجود دادوستد و بازار وسیع در مشهد مهمترین فرصت و عدم وجود حامیان مالی ورزشی مهم ترین تهدید در زمینه گردشگری ورزشی در شهر مشهد می باشد (Mehdi Zadeh et al, 2014: 23-36). خیری در پایان نامه خود به بررسی چالش های توسعه گردشگری ورزشی منطقه آزاد ارس از دیدگاه مدیران و کارشناسان پرداخت و به این نتایج رسید که تاثیر عوامل منابع طبیعی، اطلاع رسانی و ارتباطات، تسهیلات زیرساختی، گردشگری و میراث فرهنگی، خدمات ورزشی و تفریحات سالم و تربیت بدنی بر توسعه گردشگری ورزشی منطقه آزاد ارس معنی دار است (Khairi Shojaie, 2014: 1). شهرستان های استان اصفهان نیز با دارا بودن منابع و جاذبه های متعدد طبیعی و انسانی می تواند باعث توسعه گردشگری ورزشی شود اما با توجه به کمبود زیرساخت های گردشگری و زیرساخت های ورزشی نتوانسته به طور مناسب توسعه یابد این مسائل باعث گردید تا محققان به سطح بندی ۲۴ شهرستان استان اصفهان بپردازند.

روش پژوهش توصیفی تحلیلی می باشد. به این ترتیب که ابتدا اطلاعات و آمار مورد نیاز در ارتباط با زیرساخت های مربوط به گردشگری ورزشی در سطح ۲۴ شهرستان مورد مطالعه جمع آوری گردیده است سپس از طریق مدل HDI<sup>۱</sup> به سطح بندی ۲۴ شهرستان استان اصفهان پرداخته شده است.

### گردشگری

مجموعه فعالیت های فردی افرادی که به مکانی غیر از مکان عادی زندگی خود مسافرت و حداقل یک شب و حداکثر یک سال در آنجا اقامت می کنند و هدف از مسافرت آنان گذراندن اوقات فراغت و بجز اشتغال و کسب و کار می باشد (Ahmadi, 2012: 8). در مسابقاتی که اتحادیه بین المللی گردشگری برای به دست آوردن یک تعریف جامع از گردشگری گذاشته بود، تعریف زیر از میان تعاریف به دست آمده برگزیده شده، بر طبق این تعریف، گردشگری عبارت از مجموعه تغییرات مکانی انسانها و فعالیت هایی است که از آن منتج می شوند. این تغییرات خود ناشی از به

<sup>۱</sup>Human Development Composite Index

واقعیت پیوستن خواست‌هایی است که انسان رابه جا بجایی وادار می‌کندو بالقوه درهر شخصی باشدت وضعف متفاوت وجود دارند(Rezvani, 2006:6)

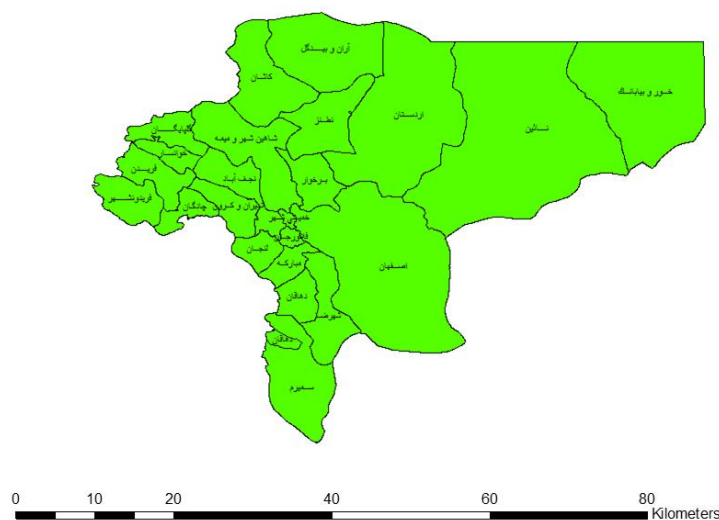
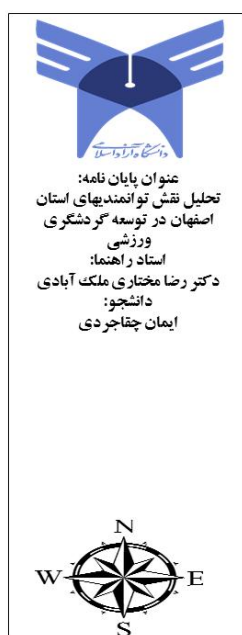
### گردشگری ورزشی

گردشگری ورزشی شامل هرگونه سفر از محل اقامت جهت شرکت در یک فعالیت ورزشی تفریحی یا رقابتی، مشاهده ورزشی در سطوح آماتور یا حرفه‌های و یا بازدید و مشاهده یک جاذبه ورزشی می‌باشد(Preuss, 2007:5). سفری تفریحی که در آن افراد برای مشارکت و یا تماشای فعالیت‌های بدنی و یا بزرگداشت جاذبه‌های مرتبط با فعالیت‌های بدنی، به طور موقتی از اجتماع محدوده زندگی خود دور می‌شوند و سفری که به دلایل غیر شغلی برای مشارکت یا مشاهده فعالیت‌های ورزشی به محلی دور از محدوده زندگی روزمره انجام می‌گیرد, Williams (1990:36-54)

### قلمرو مکانی تحقیق

استان اصفهان با مساحتی حدود ۱۰۷۰۰۰ کیلومترمربع بین ۳۰ درجه و ۴۵ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۳۰ دقیقه عرض شمالی و ۴۹ درجه و ۳۶ دقیقه تا ۵۵ درجه و ۳۰ دقیقه طول شرقی قرار دارد و دارای ۲۴ شهرستان مرکزی و استان سمنان، از جنوب به استان فارس، از شرق به استان‌های یزد و خراسان و از مغرب به استان‌های لرستان و چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد محدود می‌شود. در مغرب این استان رشته کوه‌های زاگرس با جهت شمال غربی - جنوب شرقی و در قسمت‌های شرقی و شمالی استان به جز ارتفاعات کرکس سرزمین‌های پست و هموار کویری قرار دارند

و هموار کویری قرار دارند (Shafaghi, 2006:21) که در نقشه شماره ۱ موقعیت شهرستان‌های استان اصفهان نشان داده شده است



نقشه شماره ۱ - موقعیت شهرستان‌های استان اصفهان در استان اصفهان

Source: Author

### قابلیت های گردشگری ورزشی در استان اصفهان

#### - گردشگری ورزشی رودخانه های استان اصفهان

زاینده رود شاهرگ حیاتی استان اصفهان، پرآب ترین رود فلات مرکزی ایران و مایه حیات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی استان محسوب می گردد. علاوه بر زاینده رود، رودخانه های دیگری نیز در استان اصفهان جریان دارند که عمدتاً در مناطق کوهستانی جنوب و غرب و شمال غربی این استان واقع اند. از جمله می توان به رودخانه ماربر اشاره کرد که سرتاسر منطقه پادنا در جبهه شمالی رشته کوه دنا را می پیماید و سپس با آب های جنوبی این رشته کوه یکی شده و به صورت رودخانه خرسان نهایتاً به کارون می ریزد. همچنین می توان از آب کوگان نام برد که در غرب این استان در شهرستان فریدون شهر جریان دارد و یکی از سرشاخه های اصلی رودخانه زالکی به شمار می رود که این نیز به نوبه خود به رودخانه بزرگ دز می پیوندد. در شمال غربی استان هم از رودخانه گلپایگان می توان نام برد که پس از سد گلپایگان با آب های دیگر یکی شده تشکیل رودخانه قمرود را می دهد که به دریاچه نمک می ریزد (Baigi, azani,2010:1-25)

#### - گردشگری ورزشی کوه های استان اصفهان

کوه های استان اصفهان، را می توان در یک تقسیم بندی کلی به ۲ بخش تقسیم کرد: بخشی که از پیشروی رشته کوه های زاگرس در استان اصفهان پدید آمده است و بخش دیگری که متعلق به رشته کوه های مرکزی ایران است. در مورد بخش اول می توان گفت که در حقیقت مرتفع ترین قسمت رشته کوه زاگرس یعنی دنا به شکل یک دیوار طبیعی استان اصفهان را از کهکیلویه و بویراحمد جدا می کند. و در مورد بخش دوم می توان به کوهستان کرکس اشاره کرد که در این استان واقع است و یکی از معروف ترین قله های رشته کوه های مرکزی ایران است (Foghani,2009:63)

#### - گردشگری ورزشی غارهای استان اصفهان

یکی از پدیده های جالب کره خاکی وجود حفره های زیرزمینی (غارها) و آب های جاری در آن است. شناخت این گونه غارها و آبها از نظر نوع، مقدار، جریان، سردی و گرمی از یک طرف و شکل، جنس، ساختمان و بالاخره کوچکی و بزرگی حفره ها و دالان های زیرزمینی از سوی دیگر علاقمندان زیادی را به خود جلب کرده است (بیگی و اذانی، ۲۹:۱۳۸۹-۱). در استان اصفهان غارهای طبیعی زیادی نیز وجود دارند که بعضی از آنها از جمله زیباترین و مهمترین غارهای ایران به حساب می آیند. می توان به غار آبی زیبای دنگزولو اشاره کرد که در روستای دنگزولو از روستاهای منطقه پادنا قرار دارد. این غار با طول تقریبی ۴۰۰ متر در ارتفاع ۲۴۰۰ متری از سطح دریا و در دامنه ارتفاعات نوول، دارای ۷ تالاب که می توان به وسیله قایق از آنها بازدید کرده است. از موارد دیگر می توان به غار پریان اشاره کرد که در شرق شهر میمه واقع است. نزدیک به همین منطقه غار آهکی کلهرود در دامنه های جنوب غربی کرکس است که با طول ۳۰۰۰ متر بعد از قوری قلعه، دومین غار طویل ایران است (Marefat,2003:135)

### -گردشگری ورزشی بیابان‌های استان اصفهان

مساحت قلمرو بیابان در استان اصفهان ۴۰۲۸۰۷۵ هکتار معادل ۴۹/۸ درصد سطح استان گزارش گردیده است. این گسترده در شهرستان‌های آران و بیدگل، اردستان، کاشان، نائین، نظنز، خور و بیابانک، برخوار و میمه و بخش‌های ورزنه و جرقویه استان اصفهان واقع گردیده است. بهره‌برداری از قابلیت گردشگری ورزشی تپه‌های ماسه‌ای کویر مرنجاب، کویر حسن آباد، جرقویه و ورزنه در راستان برگزاری تورهای ورزشی کویرنوردی، مسابقات رالی کویر، مسابقات موتورسواری، مسابقات شترسواری، مسابقات مارتن صحرا، اسکی روی ماسه، مسابقات گلايدر و پاراگلايدر و... قابل ذکر می‌باشد (Abtahi, Khosroshahi, 2008:20-25)

### تجزیه و تحلیل داده‌ها

#### - سطح بندی شهرستان‌های استان اصفهان با استفاده از مدل HDI

مدل شاخص ترکیبی توسعه انسانی (HDI) برنامه عمران سازمان ملل متحد برای اولین بار در سال ۱۹۹۰ برای درجه بندی کشورها از لحاظ توسعه انسانی الگویی را بکار برد که با قائل شدن اهمیت یکسان شاخص‌ها برای سطح بندی بکار گرفته می‌شود. برنامه عمران سازمان ملل در این مدل از ۳ شاخص امید بزندگی، درصد باسوادی و درآمد سرانه برای درجه بندی کشورها استفاده نموده است (ziari,2006:73) شاخص‌های توسعه انسانی میزان برخورداری یا محرومیت مکان‌های مختلف (محل، شهر، منطقه، کشور) از نظر ارتباط با توسعه و بحث توسعه پایدار را بیان می‌کند (Asayesh, Estelaji,2012:18) الگوی HDI جدیدترین الگو و مدل به کار گرفته شده در سطح جهانی می‌باشد که مورد قبول سازمان ملل است زیرا قابلیت گسترش و جایگزینی در فضاهای مورد برنامه‌ریزی با مقیاس‌های مختلف و متنوع را دارد و به راحتی قابل اجرا است (Hossein zade,2006:67)

مرحله اول: تشکیل ماتریس داده‌ها (جدول شماره ۱)

جدول شماره یک ماتریس داده‌ها

شاخص	شهرستان	آران و بیدگل	اردستان	اصفهان	برخوار	بومین و میانداشت	تیران و کران	چادگان	خمینی شهر	خوانسار	خور و بیابانک
پست اسکی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پست اسکیت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰	۰/۰۰۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
استخر به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰/۲۴۱	۰/۰۲۷	۰	۰	۰	۰	۰/۰۳۲	۰/۳۰۸	۰
سالن رزمی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰/۱۰۲	۰/۲۴۱	۰/۱۱۹	۰/۲۷۵	۰/۹۷	۰/۱۴۴	۰	۰/۱۹۲	۰/۳۰۸	۰/۵۶۲
موزه سوارکاری به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰	۰/۰۰۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
زمین تنیس به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰	۰/۰۰۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
زمین رولز آسفالت به ازای هر هر ۱۰۰۰ نفر		۰/۲۰۵	۰/۴۸۳	۰/۰۲۷	۰/۳۶۷	۰	۰/۲۸۹	۰/۸۸۳	۰/۲۲۴	۰/۶۱۶	۰/۵۶۲
۴۰۰۰۰ نفر هند بند ۱۰۰۰ نفر		۰	۰/۷۲۴	۰/۰۹۶	۰/۰۹۱	۰	۰/۱۴۴	۰	۰/۰۳۲	۰	۰
زمین رولز چاکلی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰	۰/۰۰۹	۰	۰	۰	۰	۰/۰۱۶	۰/۳۰۸	۰
پست تور میدانی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰/۴۸۳	۰/۰۱۳	۰	۰	۰/۱۴۴	۰	۰/۰۳۲	۰	۰
چمن مسابقاتی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰/۱۰۲	۰	۰/۰۶۸	۰	۰	۰	۰/۲۹۴	۰/۰۳۲	۰	۰
چمن تفریحی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰	۰/۰۸۲	۰/۰۹۱	۰	۰	۰	۰/۰۳۲	۰	۰
زورخانه به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰	۰/۰۲۴	۰/۵۵	۱	۱	۰	۰/۳۸۵	۰/۹۲۵	۱
سالن چند منظوره به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰/۵۱۳	۱	۰/۴۰۹	۰	۱	۱	۱	۰/۳۲	۰/۶۱۶	۱
تاسیسات اقامتی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر		۰	۰/۲۴۱	۰/۴۰۹	۰	۰	۰	۰	۰/۳۲	۰/۶۱۶	۱

دهاقان	۰	۱	۰/۲۸۶	۰	۰/۵۷۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سمیرم	۰/۳۰۷	۱	۰/۱۵۳	۰	۰/۱۵۳	۰/۳۰۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
شاهین شهر و میمه	۰/۱۰۱	۰/۳۰۵	۰/۱۰۱	۰/۱۰۱	۰/۱۰۱	۰/۴۰۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
شهرضا	۰/۲	۰/۷۳۵	۰/۰۶۶	۰	۰/۰۶۶	۰/۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
فریدن	۰/۲۵	۰/۷۵۲	۰/۱۲۵	۰/۱۲۵	۰/۱۲۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
فریدونشهر	۰	۱	۰/۵۲۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۲۶
فلورجان	۰	۰/۲۴۲	۰/۲۰۲	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کاشان	۰/۳۷۱	۰/۲۷۸	۰/۰۳	۰/۰۶۱	۰/۰۳	۰/۱۲۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
گلپایگان	۰/۳۴۲	۰/۵۷۱	۰/۱۱۴	۰/۱۱۴	۰/۱۱۴	۰/۳۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
لنجان	۰/۰۴	۰/۷۷	۰/۱۶۲	۰/۰۸۱	۰	۰/۱۲۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مبارکه	۰/۱۳۹	۰/۸۳۶	۰/۰۶۹	۰/۳۴۸	۰/۰۶۹	۰/۲۷۸	۰/۴۸۷	۰/۱۳۹	۰	۰	۰	۰	۰
نابین	۰	۱	۰/۵۲۵	۰/۲۶۲	۰	۰/۵۲۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۲۶۲
نجف آباد	۰/۱۳۳	۰/۲۹۹	۰/۰۶۶	۰/۰۳۳	۰/۰۳۳	۰/۰۳۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
نطنز	۰/۴۷۳	۱	۱	۰/۲۳۶	۰/۲۳۶	۰/۴۷۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

www.esfahansport.ir, www.isfahancht, 2015

جدول شماره ۲ ماتریس بی مقیاس شده

شهرستان	شاخص	تاسیسات اقامتی	سالن چند منظوره	زورخانه	چمن تفریحی	چمن مسابقاتی	پیست دو میدانی	زمین روباز خاکی	زمین روباز آسفالتی	زمین تنیس	مانژ سوارکاری	سالن زهی	استخر	پیست اسکیت	پیست اسکی
آران و بیدگل	۰	۰/۴۸۷	۱	۱	۱	۰/۷۸۴	۱	۰/۷۶۵	۰	۱	۱	۰/۸۹۴	۱	۱	۱
اردستان	۰/۷۵۹	۰	۱	۱	۱	۰	۱	۰/۱۸	۰/۰۰۸	۱	۱	۰/۷۸۲	۱	۱	۰/۲۱۷
اصفهان	۰/۵۹۱	۰/۸۹۶	۰/۸۴۳	۰/۹۳۲	۰/۹۷۳	۰/۰۰۹	۰/۸۹۱	۰/۹۴۴	۰/۹۳۵	۰	۰	۰/۸۷۷	۰	۰	۰/۹۱۲
برخوار	۰	۰/۴۵	۱	۱	۰/۹۰۹	۱	۱	۰/۸۹۶	۰/۲۴۶	۱	۱	۰/۷۱۶	۱	۱	۱
بوئین و میوندشت	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱
تیران و کران	۰	۰	۱	۱	۱	۰/۷۰۱	۱	۰/۸۳۶	۰/۴۰۶	۱	۱	۰/۸۵۱	۱	۱	۱
چادگان	۰	۰	۱	۱	۰/۷۰۶	۱	۱	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱
خمینی شهر	۰/۹۶۸	۰/۶۱۵	۰/۹۳۹	۰/۸۴	۰/۹۳۳	۱	۰/۹۶۳	۰/۵۴	۰	۱	۱	۰/۸۰۶	۰/۸۹۶	۱	۱
خوانسار	۰/۳۸۴	۰/۰۷۵	۰/۴۱۳	۰	۰/۳۶۲	۱	۰/۳۰۲	۰	۱	۱	۱	۰/۶۸۲	۰	۱	۱
خورویبابانک	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۰/۳۶۳	۰	۱	۱	۱	۰/۴۲	۱	۱	۱
دهاقان	۱	۰	۱	۰/۷۱۴	۱	۱	۰/۳۵۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سمیرم	۰/۶۹۳	۰	۱	۰/۸۴۷	۱	۱	۰/۸۲۶	۰/۳۴۹	۱	۱	۱	۰/۶۸۳	۰/۵۰۳	۱	۱
شاهین شهر و میمه	۰/۸۹۹	۰/۶۹۵	۱	۰/۹۰۹	۰/۷۹	۰	۰/۸۸۵	۰/۱۴۵	۱	۱	۱	۰/۵۸۱	۱	۱	۱
شهرضا	۰/۸	۰/۲۶۵	۰/۸۷۴	۱	۰/۸۶۳	۱	۰/۹۲۳	۰/۵۸۹	۱	۱	۱	۰/۷۲۴	۰/۷۸۵	۱	۱
فریدن	۰/۷۵	۰/۲۴۸	۱	۰/۸۷۵	۰/۷۳۸	۱	۰/۸۶۹	۰	۱	۱	۱	۰/۷۴۲	۰/۵۹۴	۱	۱
فریدونشهر	۰	۰	۱	۰/۴۷۹	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰/۱۵۵	۱	۰	۰
فلورجان	۰	۰/۷۵۸	۱	۰/۷۹۸	۰/۹۱۷	۱	۰/۹۴۸	۰/۸۳۵	۱	۱	۱	۰/۷۵	۰/۸۷	۱	۱
کاشان	۰/۶۲۹	۰/۷۲۲	۰/۹۴۲	۱	۰/۸۷۳	۰/۷	۰/۸۶	۱	۱	۱	۱	۰/۸۴۱	۰/۹۰۲	۱	۱
گلپایگان	۰/۶۵۸	۰/۴۲۹	۰/۷۸۲	۰/۸۸۶	۰/۷۴۴	۱	۰/۸۷	۰/۳۰۱	۱	۱	۱	۰/۲۹۳	۰/۶۲۹	۱	۱
لنجان	۰/۹۶	۰/۲۳	۱	۰/۸۳۸	۰/۸۳۲	۱	۱	۰/۹۵۶	۱	۱	۱	۰/۷۹۱	۱	۱	۱
مبارکه	۰/۸۶۱	۰/۱۶۴	۰/۸۶۸	۰/۶۵۲	۰/۸۵۷	۱	۰/۶۸۵	۰	۰	۰	۰	۰/۴۲۶	۰/۷۷۵	۱	۱
نابین	۰	۰	۰	۰/۷۳۸	۰	۱	۰/۴۰۵	۱	۱	۱	۱	۰/۴۵۸	۰/۱۴۹	۱	۱
نجف آباد	۰/۸۶۷	۰/۷۰۱	۱	۰/۹۳۴	۰/۹۳۱	۱	۰/۹۶۲	۰/۵۲۱	۱	۱	۱	۰/۸۸۳	۱	۱	۱
نطنز	۰/۵۲۶	۰	۱	۰	۰/۵۱۳	۱	۰/۷۳۲	۰/۰۲۸	۱	۱	۱	۰/۶۱۷	۱	۱	۱

مرحله دوم: محاسبه ماتریس بی مقیاس شده از طریق رابطه زیر (جدول شماره ۲)

$$I_{ij} = \frac{x_{ij} \text{ اندازه واقعی} - x_{ij} \text{ اندازه حداکثر}}{x_{ij} \text{ اندازه حداقل} - x_{ij} \text{ اندازه حداکثر}}$$

مرحله سوم: محاسبه میانگین حسابی سطرهای ماتریس بی مقیاس شده (جدول شماره ۳)

جدول شماره ۳ میانگین حسابی سطرهای ماتریس بی مقیاس شده

میانگین	شهرستان
۰/۷۸	آران و بیدگل
۰/۶۳۹	اردستان
۰/۷	اصفهان
۰/۸	برخوار
۷۸۵	بومین و میوندشت
۰/۷۷۱	تیران و کران
۰/۷۶۴	چادگان
۰/۸۹۲	خمینی شهر
۰/۵۸۷	خوانسار
۰/۶۹۸	خوروبابانک
۰/۸۶۱	دهاقان
۰/۷۷۸	سمیرم
۰/۷۷۹	شاهین شهر و میمه
۰/۸۴۵	شهرضا
۰/۸۴۴	فریدن
۰/۷۲۱	فردونشهر
۰/۸۴۸	فلاورجان
۰/۸۹	کاشان
۰/۸۲۸	گلپایگان
۰/۹	لنجان
۰/۶۶۳	مبارکه
۰/۵۵۳	نابین
۰/۹۱۴	نجف آباد
۰/۶۷۲	نطنز

Source: Research Findings

مرحله چهارم: یافتن شاخص توسعه انسانی برای هر شهرستان از طریق رابطه (جدول شماره ۴)

$$HDI = 1 - I_j$$



جدول شماره ۴ محاسبه HDI

شهرستان	HDI
آران و بیدگل	۰/۲۲
اردستان	۰/۳۶۱
اصفهان	۰/۳
برخوار	۰/۲
بویین و میوندشت	۰/۲۱۵
تیران و کران	۰/۲۲۹
چادگان	۰/۲۳۶
خمینی شهر	۰/۱۰۸
خوانسار	۰/۴۱۳
خوروپیانک	۰/۳۰۲
دهاقان	۰/۱۳۹
سمیرم	۰/۲۲۲
شاهین شهر و میمه	۰/۲۲۱
شهرضا	۰/۱۵۵
فریدن	۰/۱۵۶
فریدونشهر	۰/۲۷۹
فلورجان	۰/۱۵۲
کاشان	۰/۱۱
گلپایگان	۰/۱۷۲
لنجان	۰/۱
مبارکه	۰/۳۳۷
ناین	۰/۴۴۷
نجف آباد	۰/۰۸۶
نطنز	۰/۳۲۸

Source: Research Findings

مرحله پنجم: سطح بندی شهرستان های استان اصفهان (جدول شماره ۵)

با مشخص شدن میزان شاخص ترکیبی انسانی هر یک از مناطق را می توان به سه دسته توسعه یافته نیمه توسعه یافته و محروم تقسیم کرد

. اگر مقدار  $0/5 < HDI < 0$  منطقه دارای سطح توسعه محروم است. اگر  $0/8 < HDI < 0/5$  متوسط و اگر  $HDI \leq 1$

$< 0/8$  از سطح توسعه بالا برخوردار است (Hekmatnia, Mousavi, 2006:34)

جدول شماره ۵ سطح بندی شهرستان های استان اصفهان

شهرستان	HDI	سطح توسعه یافتگی
آران و بیدگل	۰/۲۲	محروم
اردستان	۰/۳۶۱	محروم
اصفهان	۰/۳	محروم
برخوار	۰/۲	محروم
بویین و میوندشت	۰/۲۱۵	محروم
تیران و کران	۰/۲۲۹	محروم
چادگان	۰/۲۳۶	محروم
خمینی شهر	۰/۱۰۸	محروم

محروم	۰/۴۱۳	خوانسار
محروم	۰/۳۰۲	خوروبابانک
محروم	۰/۱۳۹	دهاقان
محروم	۰/۲۲۲	سمیرم
محروم	۰/۲۲۱	شاهین شهر و میمه
محروم	۰/۱۵۵	شهرضا
محروم	۰/۱۵۶	فریدن
محروم	۰/۲۷۹	فریدونشهر
محروم	۰/۱۵۲	فلاورجان
محروم	۰/۱۱	کاشان
محروم	۰/۱۷۲	گلپایگان
محروم	۰/۱	لنجان
محروم	۰/۳۳۷	مبارکه
محروم	۰/۴۴۷	ناین
محروم	۰/۰۸۶	نجف آباد
محروم	۰/۳۲۸	نطنز

Source: Research Findings

### نتیجه گیری

بیشتر استان‌های ایران از نظر گردشگری از قابلیت‌ها و پتانسیل‌های بیشماری برخوردار است و در صورت شناخت این قابلیت‌ها و استفاده در مسیر صحیح می‌تواند در زمینه جذب گردشگر داخلی و خارجی موثر واقع شود. استان اصفهان نیز با داشتن جاذبه‌های طبیعی و گردشگری و چشم اندازهای زیبا موقعیت ممتازی برای پیشبرد اهداف گردشگری محسوب می‌شود. نتایج این پژوهش نشان داد که تمامی شهرستان‌های استان اصفهان دارای سطح توسعه یافتگی محروم می‌باشند. در نهایت به نظر می‌رسد با توجه به اهمیت موضوع گردشگری ورزشی و ضرورت بهره‌گیری از منافع مختلف فردی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی ثابت شده در تحقیقات مختلف، وقت آن رسیده است تا مدیران و مسئولان برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در امور گردشگری و ورزش استان اصفهان بیش از پیش به این حوزه توجه و اهتمام نمایند و با همکاری سازمان‌ها، ادارات و دستگاه‌های ذیربط و تأثیر گذاری همچون استانداری، شهرداری‌ها، سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری، ادارات تربیت‌بدنی و منابع طبیعی در مناطق مختلف، به شناخت و توسعه جذابیت‌های تفریحی و ورزشی و ارتقای زیرساخت‌های لازم در استان پردازند و گسترش این صنعت را با مدیریت بخشی و منطقه‌ای آن، آغاز نمایند. لازمه این کار آشنایی بیشتر مدیران و مسئولان، شهرستان‌ها با این مقوله و درک اهمیت جذب گردشگران ورزشی و اهمیت میزبانی رویدادهای مختلف ورزشی در توسعه همه جانبه مناطق خود می‌باشد. در این راستا با توجه به این که استان اصفهان قابلیت‌ها و پتانسیل‌های مختلف گردشگری ورزشی را به صورت طبیعی و مصنوعی داراست، مدیران و برنامه‌ریزان بخش گردشگری و ورزش استان و همچنین پژوهشگران و محققان بایستی اهتمام لازم را در جهت شکل‌گیری و توسعه این صنعت با برنامه‌ریزی و ایجاد استراتژی‌های مناسب از خود نشان دهند.

### پیشنهادها و راهکارها

- توجه بیشتر به شهرستان‌هایی که زیرساخت‌های گردشگری پایین تری دارند

- تلاش برای رساندن تعداد اماکن ورزشی به استانداردهای جهانی برای هر شهرستان
- ساخت اماکن ورزشی با تکنولوژی جدید
- ترمیم و نوسازی اماکن ورزشی قدیمی غیر فعال
- توجه به به شهرستان‌هایی که زیرساخت‌های ورزشی کمتری دارند و ارائه برنامه زمان بندی برای توسعه آن‌ها
- ارتقای کیفیت زیرساخت‌های گردشگری و ورزشی موجود برای افزایش رضایت گردشگران ورزشی و جذب بیشتر گردشگر ورزشی
- اختصاص وام‌های بلند مدت برای سازمان‌های خصوصی برای تاسیس اماکن ورزشی
- شناخت نقاط ضعف - قوت - فرصت‌ها و تهدیدهای هر کدام از شهرستانهای استان
- تشکیل ستاد ویژه گردشگری ورزشی برای هر شهرستان
- تخصیص بودجه جداگانه از بودجه وزارت ورزش برای تاسیس برای ساخت اماکن ورزشی جدید
- تصویب قوانینی برای ملزم نمودن ارگان‌ها و سازمان‌های دولتی به تخصیص درصدی از بودجه خود برای ساخت اماکن ورزشی
- ساخت هتل‌های مناسب و چند ستاره در سطح استان
- ساخت مراکز اقامتی در نزدیکی جاذبه‌های طبیعی ورزشی برای آسایش گردشگران علاقه مند به جاذبه‌های طبیعی ورزشی
- بالا بردن سطح امکانات بهداشتی و درمانی

## References

- Abtahi, Seyyed Morteza, Khosroshahi, Mohammad. (2008) the territory of the province's wilderness and ecological characteristics of the underlying, Jrafya Journal of Education, Issue 84, Pages 25-20
- Ahmadi, Fereshteh. (2012), Tourism Management and Sustainable Development, Islamic Azad University of Shiraz
- Andam, Reza, Aghai, Ali, Akbar, Anbarian, Mehrdad, Parsajo, Ali, (1393). "Strategies for the development of sport tourism in the province", Journal of Contemporary Research in Sport Management, Issue 7 pp31-44
- Asayesh, Hamid, Estelaji, Abas. (2012) "Principles and methods of planning area" Tehran, Islamic Azad University Rey, p. 18
- Begay, Hamida, AZani, Mehri. (2010) Sports Tourism Sports helper province, Regional Conference on Tourism, Islamic Azad University of Khomeini Shahr
- Department of Planning, Pzh.hsh and Information Technology, (1393 urban statistics, Page 349
- Foghani Hadi Momeni M ehdi(2009). Mountains of Isfahan VazhyranPublishers press.p216
- Gibson H Kaplanidou,K,Kang,S-(2012) "Small-scale event sport tourism:A case study in sustainable tourism". Sport Management , Review, Volume 15 , issue2 ,pp 160-170
- Hall, J., O Mahony, B., Vieceli, J. (2012) An empirical model of attendancefactors at sport sporting events, International Journal of Hospitality Management29pp: 328-334
- Hekmatnia, Hassan Mousavi, Mir Najaf, (2006) "model in geography with an emphasis on urban and regional planning", modern science publications, printed Yazd, P 34
- Hosseini zade Dalir, Karim (2006) "regional planning", the publisher, Fifth Edition, P 67
- <https://fa.wikipedia.org>, 2015
- Khatib Zadeh, Mehdi, Honarvar, Afshar) 2014) "Factors affecting the quality of tourism services from the perspective of sports tourists in the derby Vprspvlys independence", Journal of Sport Management, Volume 6, Issue 1, PP 39-55

- Kheiri Shojaie, Mohammad (2014) "Challenges of Development of Sport Tourism Aras Free Zone administrators and experts", MSc Thesis, University of Tabriz, Page 1
- Kennelly, M., Toohey, (2014), Strategic alliances in sport tourism: National sport organizations and sport tour operators, *Sport Management Review*, pp: 255-267
- Marefat, Ahmad. (1381), the mountains and caves of Iran, The Rose Publishers, 406
- Mehdi Zadeh, Abas., Talebpour, Mehdi Fathi, M. (2014) "A Study on sports tourism in the city of Mashhad on a season of applied research in sport management" in the second year (4), pp. 23-36
- Preuss (2007) Profiling major sport event visitors: the 2002 commonwealth games. *Journal of sport tourism.*; 12(1): 5-23
- Rezvani, Ali Asghar. (2006) "Jrafya in the tourism industry", Tehran, Payam Noor University Press, p. 6
- Sabagh Kermani, Majid, Amiryan, S. (1379) "The economic impact of tourism in the Islamic Republic of Iran to the use of data analysis and staff", *Journal of Commerce*, of course, the fourth number, 16 P 58
- Shafaghi, Sirouse. (2006), *Jghrafyay of printing*, Isfahan University Press, p. 21
- Shamaei, Ali, mosavand, J. (1390), "The level of the city of Isfahan in terms of tourism infrastructure by using AHP and" TOPSIS, *Journal of Urban and Regional Research*, Third Year, No. 10, pp. 23-40
- Shojaie, Vahaid, Tejari Farshid, Soleimani Bahar Hill series, friendship M.) 2013 "(strategic planning exercise Mazandaran tourism, scientific-research quarterly geographical space", Issue 39, PP 173-194
- UNWTO (2012). "Tourism toward 2030/global overview"  
[www.esfahansport.ir](http://www.esfahansport.ir), (2015)
- Williams D.R; Schreyer R (1990) "The effect of the experience use history on the multidimensional structure of motivations to participate in leisure activities". *Journal of Leisure Research* 22, pp. 36-54  
[www.isfahancht.ir](http://www.isfahancht.ir), (2015)
- Ziari, Keramat Alah (2006) "Regional planning principles and methods" Yazd University Press, Fifth Edition, P 73